

HANNAH

CHALLENGING AND DEBUNKING
ANTISEMITIC MYTHS

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

WP5: ΔΙΑΧΥΣΗ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Νο: D5.8

Co-funded by the Rights, Equality
and Citizenship (REC) Programme
of the European Union

JKPEV

centropa

THE JEWISH
MUSEUM
OF GREECE

ReadLab
Research Innovation and Development Lab

TERRA
FORMING

GALICIA
JEWISH MUSEUM

Πληροφορίες σχετικά με το έργο

Ακρωνύμιο του έργου:	HANNAH
Τίτλος του έργου:	Challenging and Debunking Antisemitic Myth
Επικεφαλής:	Jugend- & Kulturprojekte.V. – JKPeV
Agreement number:	963769
Πρόγραμμα ΕΕ:	Rights, Equality and Citizenship Programme (2014-2020)
Ιστότοπος του έργου:	https://hannah-project.eu/

Εκπονήθηκε από:

Όνομα:	Fabian Rühle
Εταίρος:	Centropa
Θέση:	Διευθυντής της CENTROPA και Διαχειριστής Έργων
Ημερομηνία κατάθεσης:	3 Ιουλίου 2022

© 2022. Αυτή η εργασία αδειοδοτείται με άδεια [CC NC SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

HANNAH: CHALLENGING AND DEBUNKING ANTISEMITIC MYTHS

EDITED BY:

CENTROPA E.V. WITH THE CONTRIBUTION OF ALL PARTNERS

PARTNERSHIP CONSORTIUM:

JUGEND- & KULTURPROJEKT E.V. (JKPEV) – GERMANY

CENTROPA ZENTRUM FÜR JÜDISCHE GESCHICHTE DES 20 JAHRHUNDERTS EV - GERMANY

THE JEWISH MUSEUM OF GREECE - GREECE

RESEARCH INNOVATION AND DEVELOPMENT LAB PRIVATE COMPANY - GREECE

TERRAFORMING – SERBIA

FUNDACJA GALICIA JEWISH HERITAGE INSTITUTE – POLAND

Συγχρηματοδοτείται από το πρόγραμμα
Δικαιώματα, Ισότητα και Ιθαγένεια. (REC)
της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην παραγωγή της παρούσας έκδοσης δεν συνιστά αποδοχή του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών, και η Επιτροπή δεν μπορεί να αναλάβει την ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.
Αριθμός συμφωνίας 963769-REC-RRAC-RACI-AG-2020

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.0 Εισαγωγή	5
1.1 Γενικές Συστάσεις Πολιτικής	5
2.0 Συστάσεις Πολιτικής	7
2.1 Συστάσεις από τη Centropa	7
2.2 Συστάσεις από την Jugend- & Kulturprojekt e.V., Γερμανία.....	9
2.3 Συστάσεις από το Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος.....	13
2.4 Συστάσεις από το Εβραϊκό Μουσείο της Γαλικίας, Πολωνία.....	15
2.5 Συστάσεις από την Terraforming, Σερβία.....	18
3.0 Συμπέρασμα	20

1.0. Εισαγωγή

Με τη δημιουργία του πολυεθνικού δικτύου HANNAH κατά του αντισημιτισμού, στοχεύουμε στην ευαισθητοποίηση σχετικά με την καταπολέμηση των διακρίσεων· στη δημιουργία καλύτερης κατανόησης των εβραϊκών παραδόσεων και της ιστορίας, στην ανεκτίμητη συμβολή της εβραϊκής ζωής πέρα από τα όρια των τοπικών κοινοτήτων σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Για την οικοδόμηση ενός αποτελεσματικού και βιώσιμου, διακρατικού προγράμματος που θα καταπολεμά τον αντισημιτισμό και σε τοπικό επίπεδο, απαιτούνται διάφοροι παράγοντες.

Οι ακόλουθες συστάσεις του HANNAH έχουν ως στόχο να παράσχουν στους υπεύθυνους φορείς χάραξης πολιτικής και στους εκπαιδευτικούς συγκεκριμένα βήματα για την αντιμετώπιση και την καταπολέμηση του αντισημιτισμού μέσω της αμφισβήτησης και της κατάρριψης των αντισημιτικών μύθων, της ενίσχυσης της μνήμης του Ολοκαυτώματος και της ευαισθητοποίησης για την ευρωπαϊκή εβραϊκή ιστορία. Οι συστάσεις μας προέρχονται από την εμπειρία μας και τα παραδείγματα βέλτιστης πρακτικής που αναδείχθηκαν μέσα από την εργασία μέσα από το HANNAH.

Επιπλέον, για τη σύνταξη αυτών των συστάσεων χρησιμοποιήθηκαν συστάσεις πολιτικής από το Δίκτυο ENCATE (στο οποίο δύο από τους εταίρους είναι μέλη)¹.

Οι ακόλουθες 10 συστάσεις θα αποτελέσουν το πλαίσιο της παρούσας αναφοράς. Εκτός από αυτές τις γενικότερες συστάσεις πολιτικής, κάθε εταίρος του HANNAH παρέχει στη συνέχεια, στο σημείο (2), τις δικές του συστάσεις, ειδικές για τη χώρα του.

1.1. Γενικές Συστάσεις Πολιτικής

Πολυπρισματικότητα: να απαιτείται η δημιουργία ενός διεθνικού δικτύου εμπειρογνομόνων που θα αντικατοπτρίζει την κουλτούρα μνήμης στην Ευρώπη και τις ποικίλες εθνικές αφηγήσεις και φαινόμενα αντισημιτισμού.

Ψηφιακή διάσταση: να επιδιώκεται η ανάπτυξη και αξιοποίηση καινοτόμων, πολυγλωσσικών ψηφιακών εργαλείων μάθησης, όπως εικονικές πλατφόρμες μάθησης, ταινίες μικρού μήκους και διαδικτυακά εκπαιδευτικά εικονογραφημένα διηγήματα, θα συμβάλλει στην προσέγγιση των ομάδων, στις οποίες στοχεύσαμε που είναι εξόχως εξοικειωμένοι με τις νέες τεχνολογίες. Οι πολυγλωσσικές διαδικτυακές κατευθυντήριες γραμμές για το πώς να απαντώνται αποτελεσματικά οι αντισημιτικές αφηγήσεις θα βοηθήσουν τους εκπαιδευτικούς σε διάφορες χώρες.

Τοπικό επίπεδο: να συμπεριλαμβάνονται οι τοπικοί φορείς, όπως τις εβραϊκές κοινότητες, και τοπικές ιστορίες για την εμπλοκή του κοινού-στόχου· όταν έρχονται

¹ βλ. επίσης εδώ: https://encate.eu/nct/wp-content/uploads/2022/04/220331_ENCATE_Report_engl.pdf

αντιμέτωποι με τον αντισημιτισμό, την εβραϊκή ιστορία και το Ολοκαύτωμα, είναι εξαιρετικά σημαντικό να συμπεριλαμβάνουν την τοπική ιστορία, τόσο οι εκπαιδευτικοί όσο και οι μαθητές: θα αναπτύξουν μια αίσθηση δράσης όταν συμμετέχουν σε τοπικά έργα.

Η διδασκαλία εκτός της τάξης είναι μια άλλη σημαντική πτυχή: η χρήση εξωσχολικών χώρων μάθησης, όπως νεκροταφεία, συναγωγές, μνημεία και μουσεία, ενισχύει τη μνήμη της εβραϊκής ζωής και του Ολοκαυτώματος και βοηθά στην αλλαγή στάσεων μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών.

Ανάπτυξη ικανοτήτων: είναι σημαντικό να προσφέρονται τακτικά προγράμματα κατάρτισης δια ζώσης τόσο σε αστικές όσο και σε αγροτικές περιοχές για τους επαγγελματίες της εκπαίδευσης, ώστε να ευαισθητοποιηθούν και να αυξήσουν τις γνώσεις του κοινού, στο οποίο στοχεύουν. Αντί για διαδικτυακές συναντήσεις, η διά ζώσης συνάντηση με συναδέλφους και ενδιαφερόμενους είναι σημαντική για την επαγγελματική ανάπτυξη και την ατομική δέσμευση.

Ενεργός πολίτης: ευρηματικές μέθοδοι, όπως οι διαγωνισμοί βίντεο για νέους προκειμένου οι έφηβοι να μετατραπούν σε ενεργά μέλη της κοινωνίας που χρησιμοποιούν την ψηφιακή αφήγηση - και μαθαίνουν για το Ολοκαύτωμα, την ευρωπαϊκή εβραϊκή ιστορία, τον αντισημιτισμό και τη σημασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για όλους τους πολίτες, συμπεριλαμβανομένων των μειονοτήτων.

Διακρατικός διάλογος: η προώθηση των συνομιλιών μεταξύ εκπαιδευτικών από διαφορετικές χώρες βοηθά στην κατανόηση της ευρωπαϊκής, διακρατικής διάστασης του Ολοκαυτώματος και του σύγχρονου αντισημιτισμού.

Αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών: Συχνά οι εκπαιδευτικοί έχουν περιορισμένο χρόνο για να διδάξουν για το Ολοκαύτωμα και ιδιαίτερα την εβραϊκή ιστορία και πρέπει να είναι δημιουργικοί για να συμπεριλάβουν αυτά τα θέματα στη διδασκαλία τους στην τάξη. Το ίδιο ισχύει και για τις ενότητες για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού. Τα εθνικά υπουργεία παιδείας πρέπει να παρέχουν στους εκπαιδευτικούς μεγαλύτερη ελευθερία στην επιλογή του υλικού και των μεθόδων εργασίας και πρέπει να συμπεριλάβουν τους εκπαιδευτικούς στην ανάπτυξη αυτών των αναγκαίων αλλαγών.

Συνεχής χρηματοδότηση για συστημική αλλαγή: Προκειμένου να καταστεί δυνατή η μακροπρόθεσμη ανάπτυξη και αξιολόγηση των εθνικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων που επικεντρώνονται στην προώθηση της μνήμης του Ολοκαυτώματος και της εβραϊκής ιστορίας και στην καταπολέμηση του αντισημιτισμού, οι εθνικές κυβερνήσεις πρέπει να παρέχουν μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση.

2.0. Συστάσεις Πολιτικής

2.1 Συστάσεις της Centropa, Γερμανία

Προσπάθειες της Centropa για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού

Η Centropa πιστεύει στη δύναμη των προσωπικών ιστοριών. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο όλες οι εκπαιδευτικές μας εκδόσεις, από ταινίες έως εκθέσεις και από podcasts έως ακουστικές περιηγήσεις, βασίζονται σε βιογραφίες και φωτογραφίες που συλλέξαμε από 1.200 Εβραίους επιζώντες του Ολοκαυτώματος, από τους οποίους πήραμε συνεντεύξεις σε 15 ευρωπαϊκές χώρες. Η εμπειρία μάς έχει δείξει ότι ο αντισημιτισμός και τα αντιεβραϊκά στερεότυπα μπορούν να καταπολεμηθούν και να καταρριφθούν καλύτερα χρησιμοποιώντας προσωπικές ιστορίες για να δείξουμε στις ομάδες-στόχους μας - εκπαιδευτικούς και μαθητές - πώς ο 20ός αιώνας επηρέασε τη ζωή των Εβραίων συνεντευξιαζόμενων μας. Με τη χρήση καινοτόμων μεθόδων ψηφιακής αφήγησης, το υλικό μας γίνεται πιο χειροπιαστό και πιο προσιτό στα νεότερα ακροατήρια. Ζητώντας από τους εφήβους να διεξάγουν τις δικές τους μικρές ερευνητικές εργασίες που περιλαμβάνουν μικρές μαθητικές ταινίες και προσφέροντας διαγωνισμούς, καταφέρνουμε να μετατρέψουμε τους μαθητές σε ενεργούς εκπαιδευόμενους - και ενεργούς Ευρωπαίους πολίτες.

Δουλεύοντας κυρίως εκτός Γερμανίας, έχουμε βιώσει τα καλύτερα αποτελέσματα όταν συνεργαζόμαστε με ισχυρούς τοπικούς εταίρους - ΜΚΟ ή μουσεία - που μπορούν να επιστρατεύσουν συμμετέχοντες στα σεμινάρια από ένα ευρύ δίκτυο εκπαιδευτικών. Το πιο σημαντικό για την επιτυχία μας σε κάθε χώρα είναι ότι οι τοπικές ιστορίες περιλαμβάνονται στο πρόγραμμά μας - που σημαίνει ότι οι ταινίες και το λοιπό εκπαιδευτικό υλικό που παράγουμε βρίσκουν απήχηση σε προσωπικό επίπεδο στο κοινό-στόχο.

Καταπολέμηση του αντισημιτισμού στη Γερμανία

Το 2018 η γερμανική "Ομοσπονδιακή Ένωση Τμημάτων Έρευνας και Πληροφόρησης για τον Αντισημιτισμό" (Bundesverband der Recherche- und Informationsstellen Antisemitismus e.V., RIAS) δημιούργησε την πύλη αναφοράς www.report-antisemitism.de για να εξασφαλίσει τη συνεπή καταγραφή και τεκμηρίωση αντισημιτικών περιστατικών από την κοινωνία των πολιτών σε ολόκληρη τη Γερμανία και να ενθαρρύνει τους Εβραίους και την εβραϊκή κοινότητα να χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες αναφοράς και υποστήριξης της κοινωνίας των πολιτών. Το γεγονός αυτό αποτελεί σημαντικό κέρδος για την αναγνώριση και την καταγραφή αντισημιτικών περιστατικών.

Οι RIAS συνεργάζονται επίσης με το Κεντρικό Συμβούλιο των Εβραίων της Γερμανίας, τις τοπικές εβραϊκές κοινότητες, το Κέντρο Αρμοδιότητας για την Πρόληψη και την Ενδυνάμωση στην Κεντρική Υπηρεσία Ευημερίας των Εβραίων της Γερμανίας (ZWSt e.V.) και άλλες εβραϊκές οργανώσεις, που σημαίνει ότι είναι καλά συντονισμένοι με τις ανάγκες και τις ανησυχίες των Εβραίων στη Γερμανία.

Πολλές άλλες τοπικές οργανώσεις συμβάλλουν με επιτυχία στην καταπολέμηση του αντισημιτισμού στην εκπαίδευση, τρεις από τις οποίες επισημαίνονται εδώ:

- Το Κέντρο Άννα Φρανκ δεν διαθέτει μόνο έναν μόνιμο εκθεσιακό χώρο στο Βερολίνο που προσφέρει πρακτικά εργαστήρια για σχολικές τάξεις σχετικά με την καταπολέμηση των στερεοτύπων και του αντισημιτισμού, αλλά διοργανώνει και προγράμματα κατάρτισης εκπαιδευτικών και περιοδεύουσες εκθέσεις σε όλη τη Γερμανία.
- Το Kompetenzzentrum του Zentralwohlfahrtsstelle (<https://zwst-kompetenzzentrum.de>) προωθεί την ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών μέσω τακτικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων και υλικού μελέτης σχετικά με τον αντισημιτισμό και τις θεωρίες συνωμοσίας.
- Η καλλιτεχνική έκθεση με έδρα το Βερολίνο "7xjung - Το πεδίο εκπαίδευσής σας για αλληλεγγύη και σεβασμό" της ΜΚΟ "Show your face! Gesicht Zeigen! Για μια ανοιχτόμυαλη Γερμανία!" προσφέρει διαδραστικές προσεγγίσεις για να αντισταθεί κανείς στον αντισημιτισμό, τον ρατσισμό και τον αποκλεισμό των μειονοτήτων. Η ΜΚΟ προσφέρει διαδραστικά εργαστήρια για σχολικές τάξεις, εκπαιδευτικούς και σχολικούς συμβούλους. Κάθε τετράωρο εργαστήριο συντίθεται θεματικά από το μηδέν και προσαρμόζεται στη συγκεκριμένη κατάσταση της ομάδας, αξιοποιώντας κατάλληλες για την ηλικία μεθόδους προκειμένου να δουλέψει με τους συμμετέχοντες.

Η συμβολή του προγράμματος HANNAH

Χάρη στην πολυεθνική συγκρότηση της συνεργασίας μεταξύ των εταίρων και τις διαφορετικές ευρωπαϊκές αφηγήσεις που χρησιμοποιούνται κατά τη διάρκεια των εκπαιδευτικών σεμιναρίων του HANNAH, το πρόγραμμα καταφέρνει να προωθήσει μια πολυπρισματική προσέγγιση για την ευαισθητοποίηση σχετικά με την εβραϊκή ζωή και την καταπολέμηση του αντισημιτισμού. Όπως επεσήμανε ένας συμμετέχων στην έρευνα αξιολόγησης:

"Το να μαθαίνω για τα αντισημιτικά περιστατικά, αλλά και για τις εβραϊκές κοινότητες στη Σερβία, την Πολωνία και την Ελλάδα, μου επέτρεψε να δω την ιστορία από μια

ευρύτερη οπτική γωνία - κάτι που θα επωφεληθώ στην καριέρα μου ως εκπαιδευτικός".

Η προσφορά πρακτικών εργαστηρίων για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού ήταν επίσης χρήσιμη για πολλούς συμμετέχοντες, όπως δείχνει η ακόλουθη δήλωση: "Ως εκπαιδευτικός στη Γερμανία αντιμετωπίζω αντισημιτισμό από μουσουλμάνους μαθητές που εξισώνουν τους Εβραίους με το Ισραήλ. Το εργαστήριό σας με βοήθησε να καταρρίψω τα αντι-ισραηλινά και αντισημιτικά στερεότυπα.

Η χρήση του Ψηφιακού Αποθετηρίου Αντισημιτικών Αφηγήσεων (DRAN) κατά τη διάρκεια των σεμιναρίων αποδείχτηκε επίσης χρήσιμη για τους συμμετέχοντες, καθώς αντάλλασαν και συζήτησαν πιθανές απαντήσεις για να απομυθοποιήσουν αντισημιτικές δηλώσεις μαθητών.

Όπως δήλωσε ένας από τους συμμετέχοντες στο σεμινάριο, "έμαθα ότι είναι εξαιρετικά σημαντικό να αντιμετωπίσουμε αυτές [τις θεωρίες συνωμοσίας] όσο το δυνατόν νωρίτερα. Η ανταλλαγή απόψεων με καθηγητές από διαφορετικά σχολεία, ιδίως εντός της Γερμανίας [...] δεν είναι κάτι που μπορείς να κάνεις κάθε μέρα. [...] Για μένα ήταν πολύ ενδιαφέρον να μάθω πώς άλλα γερμανικά κρατίδια αντιμετωπίζουν την πρόκληση της διδασκαλίας του αντισημιτισμού, πώς το κάνουν, και αυτό είναι κάτι που πραγματικά εκτιμώ".

Περαιτέρω συστάσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο

Συνιστάται να ληφθεί υπόψη η εμπειρογνωμοσύνη που έχει συγκεντρωθεί σε διακρατικά δίκτυα όπως το ENCATE (European Network to Counter Antisemitism through Education - Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Αντιμετώπιση του Αντισημιτισμού μέσω της Εκπαίδευσης), το οποίο ιδρύθηκε από τη ΜΚΟ KIGa e.V. με έδρα το Βερολίνο της Γερμανίας με την οικονομική υποστήριξη της γερμανικής κυβέρνησης. Τα μέλη του ENCATE, στα οποία περιλαμβάνονται οι οργανώσεις Centropa και Terraforming, είναι ευρωπαϊκές μη κερδοσκοπικές οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της εκπαίδευσης και είναι ενεργές στην καταπολέμηση των σύγχρονων και ιστορικών πτυχών του αντισημιτισμού.

Το ENCATE υιοθετεί και χρησιμοποιεί τον ορισμό εργασίας του IHRA για τον αντισημιτισμό και μεταφέρει την πρακτική εμπειρία και τις καθημερινές ανάγκες στο εκπαιδευτικό έργο για την αντιμετώπιση του αντισημιτισμού.

Περισσότερες πληροφορίες στο www.encate.eu

2.2 Συστάσεις από την Jugend- & Kulturprojekt e.V., Γερμανία – συντονιστής του προγράμματος HANNAH

Προσπάθειες της Jugend- & Kulturprojekt e.V. - JKPeV για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού

Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του κατά του αντισημιτισμού, το JKPeV εντάχθηκε το 2021 στη "Bündnis gegen Antisemitismus Dresden und Ostsachsen" ("Alliance against Antisemitism Dresden and Eastern Saxony"- "Συμμαχία κατά του αντισημιτισμού Δρέσδης και Ανατολικής Σαξονίας") και συνδέθηκε με άλλες οργανώσεις, επαγγελματίες και ιδρύματα που καταπολεμούν τον αντισημιτισμό μέσω της εκπαίδευσης και πιο συγκεκριμένα μέσω συνεδρίων, εργαστηρίων και εκστρατειών ευαισθητοποίησης. Συμμετείχαμε σε τέτοιες εκδηλώσεις, καθώς και δώσαμε πληροφορίες σχετικά με το πώς μπορούν να γίνουν τέτοιες προσπάθειες πιο βιώσιμες με την υποστήριξη της χρηματοδότησης και τη χρήση πολυμέσων, και να συνεχιστεί το έργο της Συμμαχίας κατά του Αντισημιτισμού και τα επόμενα χρόνια. Η συμμετοχή σε δημόσιες εκδηλώσεις, όπως στην επέτειο μνήμης της απέλασης των Εβραίων της Δρέσδης, προωθήθηκε μέσω των καναλιών μας στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και έτσι κοινοποιήθηκε ευρέως στην κύρια ομάδα-στόχο της JKPeV: νέους, εκπαιδευτές, εκπαιδευτικούς, καλλιτέχνες και άτομα που εργάζονται στον τομέα της νεολαίας και των πολιτιστικών κέντρων.

Η JKPeV σε δύο έργα, το "HANNAH" και το "Jüdisches Leben in Dresden" - "Η εβραϊκή ζωή στη Δρέσδη", απέκτησε εκτεταμένη εμπειρία στην παραγωγή ντοκιμαντέρ και βίντεο προφορικών μαρτυριών, η οποία αξιοποιήθηκε για την ενίσχυση της γνώσης σχετικά με την εβραϊκή ιστορία, τις παραδόσεις και τις σύγχρονες προκλήσεις της τοπικής εβραϊκής κοινότητας, καθώς και για την αντιμετώπιση του αντισημιτισμού, ενθαρρύνοντας τους σύγχρονους μάρτυρες να μοιραστούν τις ιστορίες και τις εμπειρίες τους. Τοπικοί εμπειρογνώμονες, όπως ιστορικοί, εκπαιδευτικοί, υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής ή ακτιβιστές της κοινωνίας των πολιτών, καλούνται επίσης να μοιραστούν τις γνώσεις, τις απόψεις και τις εμπειρίες τους. Αυτές οι βιντεοσκοπημένες ιστορίες και τα ντοκιμαντέρ συνεπάγονταν συνεργασία με τοπικούς δημόσιους φορείς, όπως το Ελεύθερο Κράτος της Σαξονίας, ο δήμος της Δρέσδης, το Μουσείο της πόλης της Δρέσδης, καθώς και με την κοινωνία των πολιτών, όπως οι εβραϊκές κοινότητες της Δρέσδης και οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ιστορικής και πολιτιστικής εκπαίδευσης.

Στρατηγικές για την αντιμετώπιση του αντισημιτισμού στη Γερμανία

Το Ελεύθερο Κρατίδιο της Σαξονίας προσφέρει καλές πρακτικές για την αντιμετώπιση των αντισημιτικών εγκλημάτων και των επιθέσεων κατά της εβραϊκής κοινότητας. Σε συνεργασία με την εβραϊκή κοινότητα και τους φορείς της κοινωνίας των πολιτών με τα αρμόδια υπουργεία, την αστυνομία και την εισαγγελία, προκειμένου να

παρέχονται τόσο στις αστυνομικές αρχές όσο και στις εισαγγελίες ακόμη πιο στοχευμένες πληροφορίες και υποστήριξη στο καθημερινό τους έργο για την αναγνώριση και τη δίωξη αντισημιτικών εγκλημάτων, καθώς και για να αυξηθεί η προστασία των θυμάτων, αναπτύχθηκε μια «Κοινή κατευθυντήρια γραμμή της Εισαγγελίας της Δρέσδης και της Κρατικής Ποινικής Αστυνομίας της Σαξονίας - Αναγνώριση και συνεπής δίωξη αντισημιτικών εγκλημάτων» για την περαιτέρω βελτίωση της συνεπούς καταπολέμησης του αντισημιτισμού στο ελεύθερο κρατίδιο της Σαξονίας. Η συνεργασία μεταξύ της εβραϊκής κοινότητας και των υπουργείων, αρχών και θεσμών της Σαξονίας συνεχίζεται. Συνιστούμε ένα παρόμοιο μέτρο και σε άλλα γερμανικά κρατίδια καθώς και σε ευρωπαϊκές χώρες.

Η OFEK e.V. είναι ένα μη κερδοσκοπικό σωματείο και συμβουλευτικό κέντρο που ειδικεύεται στην αντισημιτική βία και τις διακρίσεις. Η OFEK συμβουλεύει, συνοδεύει και υποστηρίζει τους θιγόμενους, τους συγγενείς τους, καθώς και τους μάρτυρες αντισημιτικών περιστατικών και πράξεων βίας. Η OFEK e.V. στέκεται στο πλευρό όσων ζητούν συμβουλές και θεωρεί καθήκον της να φέρει τις εβραϊκές προοπτικές στην κοινωνική και πολιτική συζήτηση. Η συμβουλευτική της OFEK e.V. βασίζεται στα πρότυπα ποιότητας της επαγγελματικής συμβουλευτικής θυμάτων και αναφέρεται σε όλες τις περιπτώσεις με και χωρίς ποινικά αδικήματα. Η OFEK e.V. προσφέρει ατομική συμβουλευτική, ομαδικές φόρμες, μια εθνική τηλεφωνική γραμμή και περιφερειακή υποστήριξη στο Βερολίνο, την Έσση, τη Βάδη-Βυρτεμβέργη, τη Σαξονία-Άνχαλτ και τη Σαξονία (προς το παρόν υπό κατασκευή).

Η συμβολή του προγράμματος HANNAH

Κατά τη βιντεοσκόπηση μιας από τις προφορικές μαρτυρίες στο πλαίσιο του προγράμματος HANNAH, συνειδητοποιήσαμε τη δύναμη των ταινιών για τη διδασκαλία του Ολοκαυτώματος, όταν ο συνεντευξιαζόμενος, ένας επιζών του Ολοκαυτώματος δεύτερης γενιάς, μοιράστηκε μαζί μας ότι οι ταινίες για το Ολοκαύτωμα που παράγονται και προβάλλονται στη Λαϊκή Δημοκρατία της Γερμανίας έχουν σημαντική εκπαιδευτική και καλλιτεχνική αξία (όπως το "Jakob der Lügner" ή το "Sterne"), ειδικά σε σύγκριση με ταινίες από τις ΗΠΑ. Συνιστούμε, λοιπόν, τη χρήση ταινιών μεγάλου μήκους, επίσης ιστορικών και από διάφορες ευρωπαϊκές χώρες, για τη διδασκαλία διαφόρων πτυχών του Ολοκαυτώματος που συχνά παραμελούνται, όπως το πώς απεικονίστηκε το Ολοκαύτωμα σε διάφορες ευρωπαϊκές κοινωνίες μετά τον πόλεμο. Αυτό ανοίγει νέες προοπτικές στην εκπαίδευση για το Ολοκαύτωμα. Συνιστάται η δημιουργία υποτίτλων, αφήγησης ή μεταγλώττισης σε διάφορες ευρωπαϊκές γλώσσες, εάν αυτές δεν είναι ακόμη διαθέσιμες, καθώς και η δημιουργία μιας διαδικτυακής πλατφόρμας με βίντεο ή ενός καναλιού, όπου θα μπορούσαν να προβληθούν αυτά. Σε αυτές τις ταινίες πρέπει να δοθεί μια σύντομη ιστορική-κριτική εισαγωγή από ιστορικούς του κινηματογράφου. Θα μπορούσαν να διοργανωθούν εκδηλώσεις, όπως φεστιβάλ κινηματογράφου/ντοκιμαντέρ, όπου θα μπορούσαν να προβληθούν και να

συζητηθούν τέτοιες ταινίες/ντοκιμαντέρ. Συνίσταται η δημόσια χρηματοδότηση τέτοιων προσπαθειών.

Η JKPeV παρήγαγε μια σειρά ντοκιμαντέρ σχετικά με την ιστορία, τη σύγχρονη ζωή και τον αντισημιτισμό, καθώς και καινοτόμους τρόπους καταπολέμησης του αντισημιτισμού μέσω της εκπαίδευσης σε πέντε πόλεις: Αθήνα, Δρέσδη, Αμβούργο, Κρακοβία και Νόβι Σαντ. Αυτά τα επεισόδια ντοκιμαντέρ είναι διαθέσιμα δωρεάν στο διαδίκτυο. Η JKPeV θα συνιστούσε να συμπεριληφθεί η σειρά ντοκιμαντέρ HANNAH στο πρόγραμμα σπουδών των σχολείων/εκπαιδευτικών ιδρυμάτων με στόχο την ευαισθητοποίηση των νέων για την ευρωπαϊκή εβραϊκή ιστορία και τη σύγχρονη ζωή, την κατανόηση του τι σημαίνει αντισημιτισμός και την καταπολέμησή του μέσω της εκπαίδευσης, του πολιτισμού, των τεχνών και του αθλητισμού.

Η Jugend- & Kulturprojekt e.V., η οποία επικεντρώνεται στον πολιτισμό, τις τέχνες και την εκπαίδευση, υλοποίησε με επιτυχία το εθνικό συνέδριο HANNAH "Η εβραϊκή ζωή σήμερα - Jewish Life today", σε συνεργασία με τη [Centropa](#) στις 13-14 Ιουνίου στο KulturCentrale στη Δρέσδη της Γερμανίας. Περισσότεροι από 150 προσκεκλημένοι συμμετείχαν σε ένα ευρύ φάσμα πολιτιστικών και καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των εργαστηρίων προφορικής ιστορίας που συντονίστηκαν από την Centropa, της προβολής των επεισοδίων ντοκιμαντέρ για το Αμβούργο και τη Δρέσδη που παρήγαγε η [Jugend- & Kulturprojekt e.V.](#), συζητήσεων σχετικά με τη χρήση καινοτόμων εργαλείων με στόχο την καταπολέμηση του αντισημιτισμού και οπτικών πηγών για τη συζήτηση και τη εκμάθηση σχετικά με τον αντισημιτισμό και το Ολοκαύτωμα. Παρουσιάστηκαν όλα τα αποτελέσματα του έργου HANNAH, όπως το online course HANNAH, οι προφορικές μαρτυρίες, το ψηφιακό αποθετήριο αντισημιτικών αφηγήσεων κ.λπ. δίνοντας τη δυνατότητα στους επισκέπτες να μάθουν περισσότερα για το έργο HANNAH, την εβραϊκή ιστορία, τον πολιτισμό και τις παραδόσεις και τον σύγχρονο αντισημιτισμό. Η μουσική παράσταση από το τρίο TROJKA με ένα πρωτότυπο κράμα από World Music, Polka, Klezmer και Rock και η έκθεση τέχνης της Εβραϊκής καλλιτέχνης Marion Kahnemann, BEGEGNUNGEN - TEXTE ALS FUNDSTÜCKE εξοικειώνουν τους κατοίκους της περιοχής με την εβραϊκή ιστορία, τον πολιτισμό και τις τέχνες, δίνοντας τροφή για σκέψη και ενθαρρύνοντας το διάλογο. Τέτοιες εκδηλώσεις προωθούν την εβραϊκή ιστορία, τον πολιτισμό και τις τέχνες και δίνουν τη δυνατότητα στην τοπική κοινωνία να μάθει και να ενημερωθεί.

Περαιτέρω συστάσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο

Σε ορισμένες εκδηλώσεις, όπως συνέδρια, εκδηλώσεις μνήμης, συμπόσια και άλλες δημόσιες εκδηλώσεις που διοργανώθηκαν από την JKPeV ή από άλλες οργανώσεις, δίκτυα και ενώσεις στις οποίες συμμετείχε η JKPeV, συνίσταται στους φορείς χάραξης πολιτικής και στις αρχές να υποστηρίξουν τέτοιες εκδηλώσεις με την ενεργό συμμετοχή τους, προκειμένου να συζητηθούν τα τρέχοντα ζητήματα που έχουν να αντιμετωπίσουν οι οργανώσεις, τα δίκτυα και οι ενώσεις όσον αφορά τον

αντισημιτισμό και την έλλειψη γνώσης σχετικά με την εβραϊκή ιστορία, τον πολιτισμό και τις παραδόσεις. Επιπλέον, προκειμένου να υλοποιηθούν και να διατηρηθούν έργα που αμφισβητούν τον αντισημιτισμό μέσω της εκπαίδευσης, του πολιτισμού, των τεχνών και του αθλητισμού, απαιτείται χρηματοδότηση. Ευρωπαϊκά, τοπικά, περιφερειακά και εθνικά κονδύλια θα πρέπει να υποστηρίζουν έργα και πρωτοβουλίες όπως το HANNAH, προκειμένου να έχουν ισχυρό αντίκτυπο στην κοινωνία σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο και να πολλαπλασιάσουν την επίδραση του έργου μετά την ολοκλήρωσή του. Η "Συμμαχία κατά του αντισημιτισμού στη Δρέσδη και την Ανατολική Σαξονία - Alliance against Antisemitism in Dresden and Eastern Saxony" δημιουργήθηκε με την υποστήριξη μιας επιχορήγησης έργου από ένα ομοσπονδιακό ίδρυμα (EVZ) [Foundation Remembrance, Responsibility and Future](#). Η ένωση υποβάλλει εκ νέου αίτηση για χρηματοδότηση προκειμένου να συνεχίσει το έργο της το επόμενο έτος.

Ο αθλητισμός μπορεί, επίσης, να προσφέρει μια μη λεκτική μορφή κοινής εμπειρίας. Προκειμένου να προωθηθεί η αποδοχή της εβραϊκής ζωής όπως υπάρχει σήμερα, θα πρέπει να υποστηριχθούν αθλητικές εκδηλώσεις στις οποίες συμμετέχουν εβραϊκές αθλητικές οργανώσεις.

Επιπλέον, ένας άλλος στόχος θα πρέπει να είναι η στήριξη της εβραϊκής ζωής. Η εβραϊκή ζωή χρήζει δημόσιας προσοχής και πέρα από το θέμα της εκπαίδευσης για το Ολοκαύτωμα. Η συμβολή των παλαιότερων και σύγχρονων Εβραίων καλλιτεχνών θα πρέπει να αναγνωριστεί και να βρει χώρο και υποστήριξη. Εβραϊκά φεστιβάλ μουσικής και θεάτρου ή εκδηλώσεις που επικεντρώνονται στον κινηματογράφο ή στο φαγητό θα πρέπει να λαμβάνουν δημόσια υποστήριξη. Η Εβδομάδα Εβραϊκής Μουσικής και Θεάτρου - [Yiddish Music and Theater Week](#) (Jüdische Musik und Theaterwoche Dresden) πραγματοποιείται κάθε χρόνο τον Οκτώβριο/Νοέμβριο από το 1995 στη Δρέσδη της Γερμανίας. Το φεστιβάλ παρουσιάζει τη νέα σύγχρονη εβραϊκή κουλτούρα στην Ευρώπη σύμφωνα με δύο κριτήρια: Ο εβραϊκός πολιτισμός ανθίζει και πάλι στην Ευρώπη και δεν πρέπει να συγχέεται πάντα με τον ισραηλινό πολιτισμό. Τα εβραϊκά θέματα αποτελούν την αφετηρία για τη δημιουργία καινοτόμων παραστάσεων με τη χρήση ενδιαφερουσών καλλιτεχνικών μέσων και την ενασχόληση με γενικότερα πολιτιστικά θέματα που απευθύνονται επίσης σε μη εβραϊκό κοινό. Το φεστιβάλ θέλει να δημιουργήσει μια νέα αντίληψη των εβραϊκών θεμάτων.

2.3 Συστάσεις από το Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος

Οι προσπάθειες του Εβραϊκού Μουσείου Ελλάδος για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού

Το Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος, που ιδρύθηκε το 1977, χρησιμοποιεί αντικείμενα από τις συλλογές του για να προωθήσει και να ενθαρρύνει την καλύτερη γνωριμία με μια θρησκευτική κοινότητα μέσω της εξερεύνησης και της ανακάλυψης κοινών ιστοριών και πρακτικών. Το ΕΜΕ πιστεύει ακράδαντα στην αφήγηση συγκεκριμένων ιστοριών με βάση τις συλλογές του μουσείου, δηλαδή τρισδιάστατα αντικείμενα (όπως βιβλία προσευχής, ψαλμοί, η Τορά, σχόλια ιερών κειμένων, βιβλία Καμπάλα, υφάσματα συναγωγής, οικιακά αντικείμενα), φωτογραφίες, έγγραφα και προφορικές μαρτυρίες. Τα τελευταία 20 χρόνια, το ΕΜΕ έχει διοργανώσει περισσότερα από 35 επιμορφωτικά σεμινάρια για εκπαιδευτικούς σχετικά με τον εβραϊκό πολιτισμό και το Ολοκαύτωμα, τα οποία αποτελούν ζωτική βάση για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού. Το ΕΜΕ έχει φιλοξενήσει αυτά τα σεμινάρια σε όλη την Ελλάδα υπό την αιγίδα του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Στρατηγικές για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού στην Ελλάδα

Το Δίκτυο για τα Δικαιώματα του Παιδιού ενθαρρύνει πρωτοβουλίες και δράσεις για να διασφαλιστεί η εφαρμογή της Διεθνούς Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού στην Ελλάδα, να διασφαλιστεί ο σεβασμός της διαφορετικότητας και να δοθεί τέλος στις διακρίσεις. Τα μέλη του είναι εκπαιδευτικοί, γονείς, καθηγητές πανεπιστημίων, συγγραφείς, καλλιτέχνες και παιδιά που εργάζονται σε εθελοντική βάση εντός και εκτός της σχολικής κοινότητας.

Οι δραστηριότητες του δικτύου περιλαμβάνουν τη δημιουργία ενός διαδικτυακού ραδιοφώνου (web radio) "Πικραλίδα", καθώς και την εφημερίδα "Μεταναστευτικά πουλιά", που στοχεύουν τόσο στην ένταξη των προσφύγων και των μεταναστών όσο και στην καταπολέμηση της ξενοφοβίας. Οι εκπομπές του διαδικτυακού ραδιοφώνου παράγονται αποκλειστικά από έφηβους πρόσφυγες, μετανάστες και Έλληνες. Με αυτές τις πρωτοβουλίες, το Δίκτυο στοχεύει να μεταδώσει τις αρχές και τις αξίες της δημοσιογραφίας, να προωθήσει τον διαπολιτισμικό διάλογο και να βοηθήσει τα παιδιά να ασκήσουν τα βασικά τους δικαιώματα, όπως το δικαίωμα στην ελευθερία της γνώμης και της έκφρασης.

<https://ddp.gr/gia-to-webradio-pikralida/>

Το πρόγραμμα είναι μια πρωτοβουλία του Δικτύου για τα Δικαιώματα του Παιδιού με την υποστήριξη της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, του Ιδρύματος Ρόζα Λούξεμπουργκ - Γραφείο στην Ελλάδα, του Open Society Foundations, του Κοινωνφελούς Ιδρύματος Ιωάννη Σ. Λάτση και της Ολλανδικής Πρεσβείας στην Αθήνα.

Η συμβολή του προγράμματος HANNAH

Ο πολυεθνικός χαρακτήρας της συνεργασίας αυτής ανέδειξε τις ευρωπαϊκές πτυχές του εβραϊκού πολιτισμού, κατά τη διάρκεια των εκπαιδευτικών σεμιναρίων του HANNAH. Ως εκ τούτου, το έργο προωθεί με επιτυχία μια πολυδιάστατη προσέγγιση για την ευαισθητοποίηση σχετικά με την εβραϊκή ζωή και την καταπολέμηση του αντισημιτισμού.

Επιπλέον, μέσω της αξιολόγησης του MOOC και των ερωτηματολογίων αξιολόγησης των εκπαιδευτικών σεμιναρίων, συνειδητοποιήσαμε ότι οι μαρτυρίες έχουν τον μεγαλύτερο αντίκτυπο. Ένας από τους πιο ισχυρούς τρόπους για τη μνήμη του Ολοκαυτώματος και την καταπολέμηση του αντισημιτισμού είναι να ακούσουμε τις φωνές εκείνων που έχουν βιώσει πραγματικά το Ολοκαύτωμα ή/και τον μεταπολεμικό αντισημιτισμό. Αυτές οι προσωπικές ιστορίες μας παρέχουν έναν άμεσο τρόπο όχι μόνο να αρχίσουμε να κατανοούμε την πολυπλοκότητα του Ολοκαυτώματος, αλλά και να αξιολογούμε τα διάφορα είδη και τις πτυχές του αντισημιτισμού.

Περαιτέρω συστάσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο

Κατά το τελευταίο τέταρτο του αιώνα, τα μουσεία έχουν αποκτήσει πολύ πιο ενεργό ρόλο στην άτυπη εκπαίδευση ως πολιτιστικά ιδρύματα. Σε αυτή την ψηφιακή εποχή της ταχείας εξάπλωσης των ψευδών ειδήσεων που συχνά προωθούν τον αντισημιτισμό και τη διαστρέβλωση του Ολοκαυτώματος, τα μουσεία έχουν να διαδραματίσουν ζωτικό ρόλο ως ιδρύματα που καταπολεμούν τον αντισημιτισμό, την ξеноφοβία, τον ρατσισμό και κάθε άλλη μορφή διάκρισης. Η ενίσχυση αυτού του ρόλου προσαρμοσμένου στις νέες μορφές της τεχνολογίας και ιδιαίτερα στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι επιτακτική ανάγκη.

2.4 Συστάσεις του Εβραϊκού Μουσείου της Γαλικίας Κρακοβία, Πολωνία

Οι προσπάθειες του Εβραϊκού Μουσείου της Γαλικίας για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού

Ένα από τα ευρύτερα προγράμματα του Εβραϊκού Μουσείου της Γαλικίας που ασχολείται με αντισημιτικούς μύθους και αφηγήσεις ονομάζεται "(In)Separable: Δύσκολα θέματα στις πολωνο-εβραϊκές σχέσεις". Ο στόχος αυτού του προγράμματος, που υλοποιήθηκε σε συνεργασία με το Ίδρυμα Evens, ήταν να αντιμετωπιστούν και να ξεπεραστούν βασικά στερεότυπα και παρεξηγήσεις που σχετίζονται με τις πολωνο-εβραϊκές σχέσεις. Μέσα από μια σειρά συζητήσεων σε πάνελ, ορισμένοι από τους πιο αναγνωρίσιμους Πολωνούς ιστορικούς, ερευνητές και εμπειρογνώμονες διερεύνησαν δύσκολα θέματα στις πολωνο-εβραϊκές σχέσεις και αντιμετώπισαν τις πιο εντυπωσιακές παρανοήσεις. Το μουσείο ανέλαβε αυτή την πρωτοβουλία το 2019, προκειμένου να καταπολεμήσει τις παρανοήσεις και τις αντισημιτικές προκαταλήψεις που καθορίζουν τον τρόπο με τον οποίο οι Εβραίοι, και το Ολοκαύτωμα γίνονται αντιληπτά στην Πολωνία.

Στην πρώτη έκδοση του έργου, από τον Μάρτιο έως τον Νοέμβριο του 2019, πραγματοποιήθηκαν συζητήσεις επτά ομάδων στο Εβραϊκό Μουσείο της Γαλικίας:

1. Righteous (Δίκαιοι) ή Shmaltsonniks (εκβιαστές); Η πολωνική στάση απέναντι στους Εβραίους κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου
2. Στρατηγικές επιβίωσης: Οι τύχες των Εβραίων στην κατεχόμενη Πολωνία
3. Εβραίοι και Ισραήλ. Η στάση των Εβραίων της διασποράς απέναντι στο Ισραήλ
4. Πολωνικός αντισημιτισμός. Οι πηγές και η κλίμακα του αντισημιτισμού στην πολωνική κοινωνία
5. Καθολική Εκκλησία και Εβραίοι
6. Κυβερνούν οι Εβραίοι τον κόσμο; Θεωρίες συνωμοσίας
7. Οι Εβραίοι και ο κομμουνισμός

Μετά τη μεγάλη υποδοχή αυτής της πρωτοβουλίας, το 2020 πραγματοποιήθηκε ο δεύτερος κύκλος των "(In)Separable", που ασχολήθηκε ιδιαίτερα με τα συναισθήματα που προκαλούν οι πολωνοεβραϊκές σχέσεις:

1. Προδοσία; Αντιπολωνικές συμπεριφορές στο Ισραήλ
2. Κακό; Για την αντιπαλότητα στον πόνο, τη μνήμη και το πένθος
3. Αγάπη; Φιλοσημιτισμός στην Πολωνία
4. Ευθύνη; Εβραϊκή κληρονομιά στην Πολωνία

Η πανδημία ανάγκασε το Εβραϊκό Μουσείο της Γαλικίας να μεταφέρει τις εκδηλώσεις στο διαδίκτυο, αλλά αποδείχθηκε ότι στη διαδικτυακή μορφή ο αριθμός των ακροατών αυξήθηκε και τις συζητήσεις παρακολούθησαν πάνω από 3.800 θεατές.

Το 2021 πραγματοποιήθηκε η τρίτη έκδοση του έργου. Κάθε συζήτηση προερχόταν από συγκεκριμένα εικονικά παραδείγματα, π.χ. αποσπάσματα από τον Τύπο ή φωτογραφίες που συνοδεύονταν από πληροφορίες σχετικά με το κοινωνικό ή ιστορικό τους πλαίσιο. Το 2021 οι συζητήσεις μεταφράστηκαν στα αγγλικά, γεγονός που επέτρεψε στο έργο να φτάσει σε ακροατήρια σε όλο τον κόσμο.

Ο κατάλογος των θεμάτων της τρίτης έκδοσης περιλαμβάνει τα εξής θέματα:

1. Μεταξύ σαγήνης και μίσους. Η εικόνα των Εβραίων στη σύγχρονη Πολωνία.
2. Μεταξύ Άουσβιτς και Οσβιέντσιμ. Αντίθετες αφηγήσεις για την Πολωνία.
3. Μεταξύ σιωπής και προπαγάνδας. Η εξέλιξη της αφήγησης για τους Δίκαιους των Εθνών στη μεταπολεμική Πολωνία.
4. Μεταξύ μνημείου και προϊόντος. Οι διαδικασίες μνημόνευσης και εμπορευματοποίησης των μεταεβραϊκών χώρων.
5. Μεταξύ παράδοσης και νεωτερικότητας. Η σύγχρονη πολωνο-εβραϊκή κοινότητα.
6. Μεταξύ επιθυμίας και περιφρόνησης. Οι ιστορικές και σύγχρονες εικόνες των Εβραίων γυναικών.
7. Μεταξύ μας. Οι πολωνικοί φόβοι στα μέσα ενημέρωσης και τη μαζική κουλτούρα.

Η τέταρτη έκδοση αυτού του προγράμματος, που πραγματοποιήθηκε το 2022, αποτελεί μια διαφορετική προσέγγιση των θεμάτων - παρουσιάζει ταινίες που ασχολούνται με την πολωνο-εβραϊκή ιστορία και τις πολωνο-εβραϊκές σχέσεις. Πριν από κάθε προβολή ταινίας, γίνεται μια σύντομη εισαγωγή από έναν ειδήμονα, ο οποίος παρουσιάζει το ιστορικό και κοινωνικό πλαίσιο, ενώ μετά τις προβολές ακολουθεί συζήτηση με το κοινό.

Τα εργαστήρια κατά των διακρίσεων που περιλαμβάνονται στην εκπαιδευτική προσφορά του Εβραϊκού Μουσείου Γαλικίας, διαθέσιμα για νέους και ενήλικες, αποτελούν επίσης σημαντικό μέρος των στρατηγικών καταπολέμησης του αντισημιτισμού που εφαρμόζει το Μουσείο. Οι δραστηριότητες αυτές επικεντρώνονται στα στερεότυπα, τις προκαταλήψεις, τους ξενοφοβικούς μύθους και τους μηχανισμούς που κρύβονται πίσω από αυτά. Η εξήγηση των λόγων για τους οποίους οι άνθρωποι χρησιμοποιούν στερεότυπα, πιστεύουν σε μύθους, είναι επιρρεπείς σε θεωρίες συνωμοσίας κ.λπ. είναι το κλειδί για την κατάρριψη των αντισημιτικών μύθων. Κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων κατά των διακρίσεων, οι εκπαιδευτές του Εβραϊκού Μουσείου Γαλικίας χρησιμοποιούν όχι μόνο ιστορικές γνώσεις αλλά αναφέρονται επίσης σε κοινωνιολογικές και ψυχολογικές πτυχές. Άλλα ενδιαφέροντα παραδείγματα στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Μουσείου είναι τα εργαστήρια που ασχολούνται με τη ρητορική μίσους και εκείνα που εστιάζουν στις ψευδείς ειδήσεις και την προπαγάνδα στα μέσα ενημέρωσης. Με αυτόν τον τρόπο παρέχονται στους συμμετέχοντες εργαλεία και γνώσεις που θα τους βοηθήσουν να

αναγνωρίζουν και να αποδομούν στερεότυπα, μύθους, θεωρίες συνωμοσίας και αντισημιτικές και ξενοφοβικές αφηγήσεις.

Εκτός αυτού, διαλέξεις και εργαστήρια για τον αντισημιτισμό και το Ολοκαύτωμα περιλαμβάνονται στην εκπαιδευτική προσφορά του Εβραϊκού Μουσείου της Γαλικίας για σχολεία από το 2008.

Το Μουσείο συνεργάζεται όχι μόνο με μαθητές, αλλά και με δασκάλους και εκπαιδευτικούς. Το εμβληματικό έργο του Τμήματος Εκπαίδευσης του Εβραϊκού Μουσείου της Γαλικίας είναι το σεμινάριο για εκπαιδευτικούς "Διδάσκοντας το Ολοκαύτωμα στο πλαίσιο", το οποίο πραγματοποιείται τακτικά από το 2010 (κάθε χρόνο εκτός από το 2020). Περισσότεροι από 600 εκπαιδευτικοί από την Πολωνία, καθώς και από την Ουκρανία και τη Λευκορωσία, έλαβαν μέρος σε αυτό το πρόγραμμα που ασχολείται με την εβραϊκή ιστορία, τον αντισημιτισμό και το Ολοκαύτωμα, παρέχοντας στους εκπαιδευτικούς αντικειμενικές γνώσεις, εργαλεία και μεθόδους που τους επιτρέπουν να διδάσκουν για αυτά τα θέματα και να αμφισβητούν τους αντισημιτικούς μύθους στο τοπικό τους περιβάλλον.

Στρατηγικές για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού στην Πολωνία

1. Σύλλογος «ΠΟΤΕ ΞΑΝΑ»

Η Ένωση υπάρχει για να προάγει την πολυπολιτισμική κατανόηση και να συμβάλλει στην ανάπτυξη μιας δημοκρατικής κοινωνίας των πολιτών στην Πολωνία και στην ευρύτερη περιοχή της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης. Ο σύλλογος «ΠΟΤΕ ΞΑΝΑ» ασχολείται ιδιαίτερα με το πρόβλημα της εκπαίδευσης κατά των φυλετικών και εθνοτικών προκαταλήψεων μεταξύ των νέων. Ιδρύθηκε από τον Marcin Kornak (1968-2014), κοινωνικό ακτιβιστή, σχολιαστή του δημόσιου βίου, ποιητή και τραγουδοποιό, ο οποίος ζούσε με σωματική αναπηρία. Ο σύλλογος υπήρχε ως άτυπη ομάδα από το 1992 και καταχωρήθηκε επίσημα το 1996.

Οι κύριοι στόχοι του Συλλόγου "ΠΟΤΕ ΞΑΝΑ" περιλαμβάνουν:

- την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση για το πρόβλημα του ρατσισμού και της ξενοφοβίας,
- τη δημιουργία ενός ευρέος και περιεκτικού κινήματος κατά του ρατσισμού και των διακρίσεων, για σεβασμό, ενσωμάτωση και ποικιλομορφία,
- την εξάλειψη ή την περιθωριοποίηση των ρατσιστικών, ξενοφοβικών και αντισημιτικών τάσεων σε διάφορους τομείς της ζωής.

Η ευρεία δραστηριότητα του "ΠΟΤΕ ΞΑΝΑ" έχει επιτύχει ευρεία εθνική και διεθνή αναγνώριση.

Από το 1994 η "ΠΟΤΕ ΞΑΝΑ" εκδίδει τακτικά το περιοδικό "ΠΟΤΕ ΞΑΝΑ" ("NIGDY WIĘCEJ"), το οποίο παρέχει αξιόπιστες πληροφορίες και εμπειριστατωμένες αναλύσεις σχετικά με τα εγκλήματα μίσους και τις εξτρεμιστικές και ρατσιστικές ομάδες που δρουν στην Πολωνία και στην υπόλοιπη Ευρώπη.

Πηγή: <https://www.nigdywiecej.org/en/>

2. Ακαδημία της AJCF για την εκπαίδευση κατά των διακρίσεων:

Το Εβραϊκό Κέντρο του Άουσβιτς στο Οσβίεσιμ διοργανώνει τακτικά μαθήματα επαγγελματικής ανάπτυξης που εξοπλίζουν τους εκπαιδευτικούς με γνώσεις και δεξιότητες για τη διδασκαλία του σεβασμού και την αντιμετώπιση του μίσους. Κατά τη διάρκεια των σεμιναρίων (συνολικά έξι ημερών), οι συμμετέχοντες μαθαίνουν να αναγνωρίζουν και να αντιδρούν στις προκαταλήψεις, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, του αντισημιτισμού, της ομοφοβίας και του ρατσισμού.

Πηγή: <https://ajcf.pl/en/programy/academy/>

Η συμβολή του προγράμματος HANNAH

Συγκρίνοντας το πρώτο και το δεύτερο διά ζώσης σεμινάριο στην Πολωνία και τον τρόπο διεξαγωγής του, μπορούμε να πούμε ότι η δεύτερη έκδοση ήταν πολύ πιο επιτυχημένη σε πολλά επίπεδα και χρησιμοποιήθηκε ως παράδειγμα καλής πρακτικής. Η στήριξη όχι τόσο στις παρουσιάσεις για κάθε ενότητα, όσο στις γνώσεις και τις δεξιότητες των συμμετεχόντων φέρνει πολύ καλύτερα αποτελέσματα. Το να τους επιτρέπουμε να ανακαλύψουν μόνοι τους την ιστορία με βάση το παρεχόμενο υλικό και να προβληματιστούν πάνω σε αυτό, και το να δίνουμε περισσότερο χώρο για τη συζήτηση είχε πολύ καλύτερα αποτελέσματα από το να διεξάγουμε τα σεμινάρια σύμφωνα με τους τύπους, όπως στην πρώτη έκδοση, και να ακολουθούμε αυστηρά τις κατευθυντήριες γραμμές. Οι συμμετέχοντες της δεύτερης έκδοσης ήταν πολύ πιο ενδιαφερόμενοι, ενεργοί και ανοιχτοί στη συζήτηση των προβλημάτων των αντισημιτικών αφηγήσεων στις τοπικές τους κοινότητες και στη μάθηση ενός ευρύτερου ευρωπαϊκού πλαισίου, χάρη στις συμμετοχικές μεθόδους μάθησης που εισήχθησαν κατά τη διάρκεια αυτού του σεμιναρίου.

Ο συνδυασμός του περιεχομένου του εκπαιδευτικού προγράμματος HANNAH, η προσαρμογή και η ενσωμάτωσή του στην ιδιαίτερη προσέγγιση του Εβραϊκού Μουσείου της Γαλικίας αποδείχθηκε καλή ιδέα και μπορεί να αποτελέσει σύσταση για άλλους - το υλικό και οι κατευθυντήριες γραμμές που δημιουργήθηκαν στο πλαίσιο αυτού του έργου έχουν ως στόχο να υποστηρίξουν και να βοηθήσουν στην εκπαίδευση. Με την πρώτη ματιά, ο αριθμός τους μπορεί να φαίνεται σαρωτικός, γι'

αυτό είναι απαραίτητο να σημειωθεί ότι προσφέρουν τη δυνατότητα επιλογής, προσαρμογής, συντομεύσεων, επιλογής περιεχομένου και προσαρμογής στις τοπικές συνθήκες.

Περαιτέρω συστάσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο

Βλ. συστάσεις που περιλαμβάνονται στις προηγούμενες παραγράφους.

2.5 Συστάσεις της Terraforming, Σερβία

Προσπάθειες της Terraforming για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού

Η ιδέα μιας διεθνούς μορφής που θα εμπλέκει τις υποδομές των βιβλιοθηκών στην εκπαίδευση σχετικά με τον αντισημιτισμό και τη διδασκαλία και μάθηση σχετικά με το Ολοκαύτωμα αναπτύχθηκε μετά από αρκετά χρόνια εργασίας της Terraforming με δίκτυα βιβλιοθηκών στη Σερβία. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, διερευνήσαμε τρόπους αξιοποίησης της τεχνολογίας των βιβλιοθηκονόμων, της βιβλιογραφίας, των ιστορικών αρχείων (ιστορικές φωτογραφίες, εφημερίδες κ.λπ.) και άλλων σχετικών συλλογών βιβλιοθηκών. Υπάρχει ένα ανεξερεύνητο και ανεκμετάλλευτο δυναμικό για τη συμμετοχή των βιβλιοθηκών στην εκπαίδευση, ιδιαίτερα σε ένα νέο περιβάλλον ψηφιακού μετασχηματισμού των μουσείων και της κουλτούρας της μνήμης. Σε συνεργασία με την Europeana, την Εθνική Βιβλιοθήκη της Σερβίας και άλλους εμπειρογνώμονες, προτείνουμε μια Διεθνή Πλατφόρμα Βιβλιοθηκών για την Εκπαίδευση σχετικά με το Ολοκαύτωμα, η οποία θα υποστήριζε τους βιβλιοθηκονόμους και τους αρχειονόμους σε έναν νέο ενεργό ρόλο στην εκπαίδευση σχετικά με το Ολοκαύτωμα και τον αντισημιτισμό, αξιοποιώντας παράλληλα την ειδική τεχνολογία τους και το σχετικό υλικό στο οποίο έχουν πρόσβαση.

Στο πλαίσιο ενός κοινού έργου του Μουσείου Άννα Φρανκ από το Άμστερνταμ, του ODIHR, του Σερβικού Υπουργείου Εξωτερικών, του Υπουργείου Παιδείας και του Υπουργείου Νεολαίας, η Terraforming ηγήθηκε της ομάδας που δημιούργησε το διδακτικό υλικό για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού για χρήση στα σερβικά σχολεία. Το υλικό χωρίζεται σε τρία βιβλία, τα οποία καλύπτουν την εβραϊκή ιστορία και τον πολιτισμό, το Ολοκαύτωμα και τις σύγχρονες προκλήσεις, όπως ο σύγχρονος αντισημιτισμός, η ρητορική μίσους, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, η διαστρέβλωση του Ολοκαυτώματος, ο αντισημιτισμός στην εκπαίδευση κ.λπ. Το εκπαιδευτικό υλικό διανέμεται σε όλα τα σχολεία της Σερβίας και αρκετοί εκπαιδευτικοί έχουν καταρτιστεί καταλλήλως για τη χρήση του. Η Terraforming συνεχίζει την εκπαίδευση των εκπαιδευτικών με έμφαση στην προώθηση αυτού του εκπαιδευτικού υλικού.

Στρατηγικές για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού στη Σερβία

Δυστυχώς, δεν υπάρχει συστηματική, κεντρικά οργανωμένη ή συντονισμένη προσπάθεια για την αντιμετώπιση του αντισημιτισμού στη Σερβία από την πλευρά του κράτους. Στην εκπαίδευση, η διδασκαλία και η εκμάθηση για το Ολοκαύτωμα

συνήθως θεωρείται λανθασμένα επαρκές υποκατάστατο της διδασκαλίας για τον αντισημιτισμό. Υπάρχουν αρκετές οργανώσεις που συμβάλλουν με εξαιρετικά έργα, υλικό και εκπαίδευση σχετικά με το Ολοκαύτωμα, τα οποία ασχολούνται μόνο εν μέρει με τον αντισημιτισμό, και συνήθως με τον ιστορικό αντισημιτισμό στο παρελθόν. Ωστόσο, μεμονωμένες ΜΚΟ δραστηριοποιούνται στην προσπάθεια καταπολέμησης του αντισημιτισμού. Για παράδειγμα, η Haver Serbia είναι μια ΜΚΟ που ασχολείται κυρίως με τη νεολαία, η οποία προωθεί μια κοινωνία διαφορετικών και χωρίς αποκλεισμούς, παρουσιάζοντας τον εβραϊκό πολιτισμό και την ιστορία και διευκολύνοντας τον διαπολιτισμικό διάλογο, συμπεριλαμβανομένου του διαλόγου μεταξύ της εβραϊκής κοινότητας και της πλειοψηφίας του πληθυσμού.

Η συμβολή του προγράμματος HANNAH

Η Terraforming εκτίμησε την εργασία στις συνεντεύξεις προφορικής ιστορίας κατά τη διάρκεια του έργου HANNAH. Σε επικοινωνία με την εβραϊκή κοινότητα του Νόβι Σαντ, προσεγγίσαμε αρκετούς ηλικιωμένους που θα μπορούσαν να μας πουν περισσότερα για τους γονείς τους που επέζησαν από το Ολοκαύτωμα. Πολύ σύντομα, συνειδητοποιήσαμε ότι οι προσωπικές τους εμπειρίες ως επιζώντες του Ολοκαυτώματος δεύτερης γενιάς έχουν ιδιαίτερη αξία και σημαντικές δυνατότητες χρήσης στην εκπαίδευση. Συνεχίσαμε να κινηματογραφούμε συνεντεύξεις με τη δεύτερη γενιά για να αποτυπώσουμε και να διατηρήσουμε αυτές τις αφηγήσεις. Επιπλέον, συμμετέχουν στα εκπαιδευτικά μας σεμινάρια με εκπαιδευτικούς, αρχειονόμους και βιβλιοθηκονόμους. Σε άμεσο διάλογο με τους συμμετέχοντες, συζητούν τις εμπειρίες της ζωής τους και απαντούν σε ερωτήσεις.

Όταν οι επιζώντες της πρώτης γενιάς έχουν σχεδόν φύγει, συνιστούμε να επικεντρωθούμε περισσότερο στη δεύτερη γενιά, ιδίως μέσω άμεσων συναντήσεων σε εκπαιδευτικά πλαίσια. Επίσης, συνιστούμε την κινηματογράφιση των συνεντεύξεων για τη διατήρηση των μαρτυριών σχετικά με τη ζωή μετά το Ολοκαύτωμα και τη ζωή με τους επιζώντες.

Περαιτέρω συστάσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο

Η διαστρέβλωση του Ολοκαυτώματος και οι αντισημιτικοί μύθοι και η προπαγάνδα εισάγονται στους νέους κυρίως διαδικτυακά μέσω διαφόρων καναλιών κοινωνικής δικτύωσης. Για την αντιμετώπιση αυτού του αυξανόμενου προβλήματος, συνιστούμε τη δημιουργία διαθεματικών διδακτικών πόρων που θα συνδυάζουν τον εγγραμματισμό στα μέσα με τη διδασκαλία σχετικά με τον αντισημιτισμό και το σχεδιασμό περιεχομένου νέων μέσων.

3.0. Συμπέρασμα

Ο αντισημιτισμός και ο πολλαπλασιασμός των αντισημιτικών μύθων και στερεοτύπων παραμένουν μια πρόκληση για την ευρωπαϊκή κοινωνία του σήμερα. Όλοι οι εταίροι του έργου HANNAH έχουν ήδη δραστηριοποιηθεί στο παρελθόν στην αύξηση της ευαισθητοποίησης για την εβραϊκή ζωή, τον πολιτισμό και την ιστορία στο έργο τους, κάτι που πιστεύουν ότι αποτελεί ένα πρώτο βήμα για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού. Ωστόσο, η ευαισθητοποίηση και η εκπαίδευση για την αύξηση της προσοχής στην εβραϊκή ζωή και τη συμβολή στον ευρωπαϊκό πολιτισμό δεν πρέπει να στέκεται μόνη της - οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής τόσο σε τοπικό, εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο ενθαρρύνονται να αυξήσουν την προσοχή στα εργαλεία και τα μέτρα για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού και να τα ενσωματώσουν ως πάγια πρακτική.

Ειδικότερα, τα μέτρα για την ευαισθητοποίηση και την καταπολέμηση του αντισημιτισμού πρέπει να λαμβάνουν υπόψη το σύγχρονο τοπίο των μέσων ενημέρωσης, στο οποίο μεγάλο μέρος της ανταλλαγής απόψεων και των κοινωνικών αλληλεπιδράσεων λαμβάνει χώρα στην ψηφιακή σφαίρα. Αυτό καθιστά αναγκαία τόσο μια ψηφιακή προσέγγιση για τον εντοπισμό και την καταγραφή της αντισημιτικής έκφρασης, όσο και την επιβολή μέτρων που δρουν κατά της ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο.

Τα μέτρα πρέπει επίσης να προσπαθούν με συνέπεια να εμπλέκουν όλους τους τομείς της κοινωνίας, συμπεριλαμβάνοντας όλες τις κοινωνικοοικονομικές και ηλικιακές ομάδες. Η ενθάρρυνση της εκπαίδευσης που πρέπει να πραγματοποιείται από διάφορα ιδρύματα και οργανισμούς (για παράδειγμα σχολεία, μουσεία,

βιβλιοθήκες και αρχεία) ευελπιστούμε ότι θα προσεγγίσει πολλά τμήματα της κοινωνίας.

Για να καταπολεμηθεί αποτελεσματικά ο αντισημιτισμός, τα μέτρα που θα ληφθούν θα πρέπει να εφαρμόζονται τόσο σε τοπικό (ή εθνικό) επίπεδο, λαμβάνοντας υπόψη τη συγκεκριμένη κατάσταση επί τόπου. Ωστόσο, για να οικοδομηθεί μια ισχυρή ευρωπαϊκή κοινότητα στην οποία η εβραϊκή ζωή και η εκτίμηση και η ευαισθητοποίηση είναι ουσιαστικής σημασίας, πρέπει επίσης να ενισχυθούν τα υπερεθνικά δίκτυα και οι συνεργασίες που μοιράζονται τον ίδιο στόχο της καταπολέμησης του αντισημιτισμού. Ένα από τα μέτρα για να γίνει αυτό είναι η

εξασφάλιση μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης, ώστε να είναι δυνατή η συνεχής παρακολούθηση και ο απολογισμός.

Επιπλέον, ένα δίκτυο όπως η συνεργασία των εταιρών για το HANNAH μπορεί να συγκεντρώσει την αντίστοιχη εμπειρογνωμοσύνη τους για την ανάπτυξη χρήσιμων αποτελεσμάτων για την αναγνώριση, την ευαισθητοποίηση και την καταπολέμηση του αντισημιτισμού. Τέτοια προϊόντα που δημιουργήθηκαν στο πλαίσιο της κοινοπραξίας περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων ένα διαδικτυακό μάθημα, ντοκιμαντέρ, συνεντεύξεις προφορικής ιστορίας και εκπαιδευτικά εικονογραφημένα διηγήματα, αλλά και εργαλεία, όπως το ψηφιακό αποθετήριο αντισημιτικών αφηγήσεων και φόρουμ, όπως η διαδικτυακή κοινότητα του Facebook. Ελπίζουμε ότι αυτοί οι πόροι θα γίνουν αντιληπτοί και πιστεύουμε ότι μπορούν να είναι χρήσιμοι για τους *fore;in* χάραξης πολιτικής στη δημιουργία ισχυρών και ανθεκτικών μέτρων κατά του αντισημιτισμού.